

Recenzja wydawnicza

książki prof. dr hab. Bogumiła Grotta pt. *Dylematy polskiego nacjonalizmu - powrót do tradycji czy przebudowa narodowego ducha*

Prof. dr hab. Bogumił Grott zajmuje się problematyką narodowościową od dawna. Już na szczeblu doktoratu badał procesy germanizacyjne na Śląsku, potem zajął się podobnymi problemami na dawnych Kresach wschodnich Rzeczypospolitej aby w końcu ześrodkować swoje wysiłki wokół ruchów nacjonalistycznych ze szczególnym uwzględnieniem Polski.

Jako politolog zatrudniony przez długie lata w Instytucie Religioznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego zwrócił uwagę na relacje zachodzące pomiędzy religią a doktrynami nacjonalistycznymi i polityką partii nacjonalistycznych w stosunku do niej i do Kościołów i na skutki wynikające z odpowiedniego ustosunkowywania się do siebie obydwu stron. Inspiracją dla tych ostatnich zainteresowań Grotta, jak się wydaje była działalność zmarłego w roku 1960 profesora Leona Halbana, który badał te relacje w Niemczech. Jego główne dzieło to *Religia w Trzeciej Rzeszy*, Lwów 1939.

Świadectwem działalności naukowej profesora Bogumiła Grotta – przez długie lata kierownika Zakładu Stosunków Państwo – Kościół w IR UJ - są jego prace książkowe, liczne redagowane przez niego prace zbiorowe oraz artykuły naukowe publikowane również za granicą. Np. *Nacjonalizm i religia*, Kraków 1986, *Nacjonalizm chrześcijański*, wyd. 1, Kraków 1991, wyd. 2, 1996, wyd. 3, 1999 i wyd.4 2006; *Zygmunt Balicki ideolog Narodowej Demokracji*, Kraków 1995 czy *Adam Doboszyński o ustroju państwa*, Warszawa 1996 – książka wydana przez Wydawnictwo Sejmowe w serii poświęconej polskim politykom. W ostatnich latach (2006, 2010 i 2012) Grott wydał także trzy duże prace zbiorowe poświęcone ruchom nacjonalistycznym zamieszczając tam również i swoje artykuły.

Prace naukowe Grotta były często cytowane i recenzowane przez innych naukowców.

Recenzowana tu książka – *Dylematy polskiego nacjonalizmu – powrót do tradycji czy przebudowa narodowego ducha* stanowi pewną syntezę jego dotychczasowego dorobku. Ma

ona charakter interdyscyplinarny łącząc elementy wiedzy z obszaru historii politycznej i politologii z elementami religioznawstwa (politologia religii), a także socjologii, filozofii czy ogólnie rozumianej wiedzy o kulturze. Taki warsztat oceniam bardzo pozytywnie gdyż pozwala on na uzyskanie daleko pełniejszego obrazu badanej formacji politycznej i jej idei ze szczególnym uwzględnieniem jej aksjologii.

Książka Grotta podchodzi do tematu w sposób oryginalny. Autor wyróżnia dwa zasadnicze trendy występujące w polskiej myśli nacjonalistycznej, a więc nie ogranicza się tylko do chronologicznej rekonstrukcji idei polityczno-społecznych historiozoficznych i innych poszczególnych partii czy mniejszych frakcji ale stara się dostrzec do zagadnień przewodnich o najbardziej istotnej wadze. Jest to podejście bardzo interesujące i płodne. Grott kontynuuje metody badawcze wzmiankowanego wyżej Leona Halbana, które ten stosował odnośnie Niemiec i występującego tam splotu czynników religijnych i kulturowych z politycznymi.

Recenzowana książka składa się z części wstępnej rozbitej na *Wstęp właściwy* i *Zagadnienia wprowadzające*, części drugiej stanowiącej europejskie tło dla zagadnień polskiego nacjonalizmu pt. *Świat* oraz części trzeciej i czwartej, które mają znaczenie zasadnicze. Całość zamyka *Zakończenie*.